Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Økologiplan Danmark

Sammen om mere økologi

Indhold

Forord 5

1.0 En forstærket eksportindsats **7**

2.0 Mere økologi på menuen i Danmark **9**

2.1 Styrket afsætning 9

2.2 Økologisk omstilling af køkkener og offentlige indkøb 10

3.0 Sammen om mere økologi **13**

3.1 Økologi på tværs af ministerierne 13

3.2 Økologi i kommunerne 14

3.3 Udbredelse af økologien i EU 16

4.0 Udvikling af erhvervet **19**

4.1 Investerings- og erhvervsstøtte 19

4.2 Økologisk Fødevarerådgivning og lokal grøn afsætning 19

4.3 Forskning 20

5.0 Flere og grønnere økologer **23**

5.1 Økologiudviking 23

5.2 Økologisk areal- og omlægningstilskud 24

5.3 Alternative ejer- og driftsformer 25

6.0 Styrket økologisk produktion **27**

6.1 Målrettet indsats for plante-, frugt- og bærproduktion 27

6.2 Bedre adgang til næringsstoffer 28

6.3 Dansk proteinfoder 28

6.4 Udvikling af økologisk svineproduktion 29

7.0 Øvrige indsatser, der understøtter økologien **31**

Forord

Økologien er gået fra at være biodynamisk idealisme i små butikker til i dag at være en naturlig del af supermarkedernes udbud.

Den udvikling er ikke sket af sig selv. Den er resultatet af, at fremsynede landmænd, organisationer og politikere er gået sammen om at gøre Danmark til verdens stærkeste økologiland. Det skal vi også gøre i fremtiden.

Med Økologiplan Danmark styrker og samler regeringen derfor indsatsen for dansk økologi.

Målet er at fordoble det økologiske areal frem mod 2020 i forhold til 2007. Det er en stor ambition, som kun kan blive til virkelighed, hvis hele Danmark står sammen om økologien.

Regeringen vil lade det offentlige gå forrest. Derfor øger vi omlægningen af statens arealer til økologisk drift og fortsætter indsatsen for økologisk omstilling af vores offentlige køkkener, som hver dag står for 800.000 måltider.

Vi styrker økologien i folkeskolen og på landbrugsuddannelsen. Vi målretter forskningen i nye økologiske løsninger og giver plads til nye eksperimenter. Og vi investerer i eksportfremstød og oplysning, som skal øge salget af dansk økologi både herhjemme og i resten af verden.

Aldrig har der været efterspurgt, solgt og eksporteret så mange økologiske fødevarer. Den økologiske omsætning udgør i dag 8 pct. af det samlede fødevaresalg. Det er den største andel i verden, og tallet er stigende. Og siden 2007 er værdien af den samlede økologiske fødevareeksport steget med 228 pct.

Med det røde Ø-mærke skabte vi en forskel, der kan mærkes. Nu går vi sammen om at udnytte, udvikle og udvide vores økologiske styrkeposition til gavn for naturen, dyrene og fremtidens generationer.

Fødevareminister Dan Jørgensen

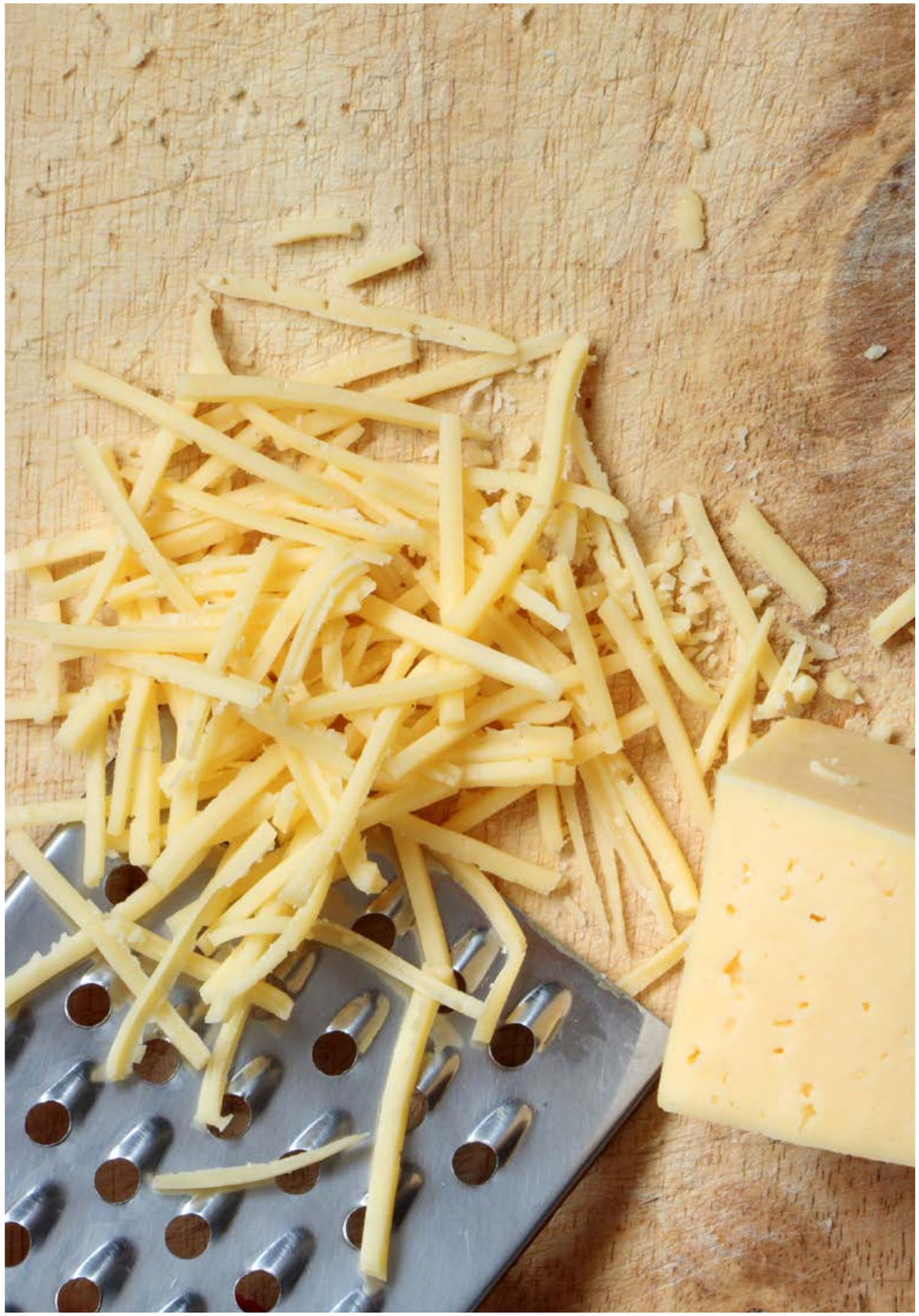

1.0 En forstærket eksportindsats

Danske økologiske kvalitetsfødevarer giver i dag adgang til nye og vigtige vækstmarkeder. Eksportpotentialet er dog stadig stort med vækst og arbejdspladser til følge. Derfor vil regeringen styrke økologieksporten.

Eksporten af økologiske varer er steget fra 468 mio. kr. i 2007 til 1.533 mio. kr. i 2013, og udviklingen ser ud til at fortsætte.

Nære markeder i vækst udgør langt størstedelen af Danmarks økologieksport i dag og har et betydeligt potentiale. Men også den voksende, købedygtige middelklasse i Asiens vækstøkonomier efterspørger dansk økologi, som derfor kan sælges til høje priser.

En større eksport øger afsætningssikkerheden for danske landmænd, giver vækst og bidrager til målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2020.

Derfor afsætter regeringen 34 mio. kr. til at styrke den økologiske eksport frem mod 2018.

Pengene skal blandt andet gå til virksomhedsfremstød, indsatser i detailhandelskæder og foodservice samt branding af dansk økologi på både nær- og fjernmarkeder, fx på udvalgte internationale messer.

Tilskud til økomesser

For at dansk økologi kan blive endnu mere populær i udlandet, giver regeringen støtte til fremstød på store fødevaremesser i hele verden, hvor virksomheder kan promovere deres produkter. Det gælder fx verdens største økologimesse BIOFACH i Tyskland, som fødevareministeren i 2015 deltager i.

Samtidig vil regeringen styrke koordinationen af eksportindsatsen gennem Fødevareministeriets dialogforum for økologieksport. Dette samarbejde har allerede vist et behov for at lette virksomhedernes arbejde med kontrol, certificering og nationale markedskrav.

Som opfølgning på forummets arbejde er der derfor fx indgået en aftale med de kinesiske myndigheder, der skal føre til en mere smidig kontrol af dansk producerede økologiske fødevarer til eksport til Kina.

Sådan vil regeringen fremme eksporten:

Eksportaktiviteter

- Regeringen afsætter 34 mio. kr. i perioden 2015-2018 til styrket eksport.

Nye eksportmarkeder

- Regeringen styrker samarbejdet med ambassader og i dialogforum for økologieksport.
- Fødevareministeren deltager i eksportfremstød og messer for økologi.
- Regeringen styrker dialogen med myndigheder på eksportmarkeder med stort markedspotentiale, hvor det vurderes omkostningseffektivt, og hvor erhvervet har kapacitet til at udnytte det.
- Regeringen arbejder for at lette eksport af danske økologiske produkter til Kina.
- NaturErhvervstyrelsen ansætter en eksportkoordinator, som bl.a. skal fremme eksport af økologiske fødevarer.

Regeringen opfordrer erhvervet til:

- At søge støtte under EU's salgsfremmeordning til at udbygge eksportindsatsen med fremstød for afsætning af økologiske fødevarer på lovende eksportmarkeder.

2.0 Mere økologi på menuen i Danmark

2.1 Styrket afsætning

Salget af økologi i Danmark stiger år for år, men potentialet er stadig stort. Regeringen vil øge den danske efterspørgsel gennem øget samarbejde og forbrugeroplysning.

De fleste danske økologiprodukter sælges i Danmark. Detailhandelsomsætningen for økologi er vokset konstant fra 3,6 mia. kr. i 2007 til 5,8 mia. kr. i 2013, men regeringen vurderer, at salget fortsat kan øges.

Detailomsætningen af økologiske fødevarer i milliarder kr.

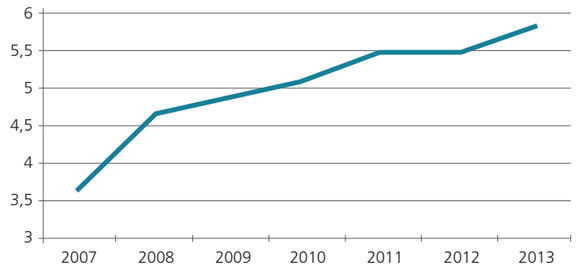

Kilde: Danmarks Statistik

Derfor afsætter regeringen 25 mio. kr. til øget afsætning i Danmark. Pengene skal blandt andet bruges til forbrugeroplysning og kampagner i detailhandlen for at øge bevidstheden og interessen for økologi hos forbrugerne. Det skal medføre øget salg og et større og bredere økologisk sortiment i detailhandlen. Også i food service-sektoren kan interessen styrkes, så danskerne i stigende grad kan vælge økologien, når de spiser ude - såvel på arbejdspladsen som i fritiden.

Samtidig vil regeringen arbejde for en forenkling af EU's økologikontrolkrav, så blandt andet slagter- og bagerafdelinger i supermarkeder og lign. får lettere ved at anvende økologiske råvarer.

Detailhandlen påvirker igennem deres varesortiment og udbud i høj grad forbrugernes indkøbsvaner. 75 pct. af de økologiske fødevarer til forbrugerne sælges i dagligvarebutikker. Detailhandlen gør allerede meget for at styrke økologien, men også her kan indsatsen øges.

Økologisk detailhandel

Detailhandlen har brugt Ø-mærkets 25-års fødselsdag som afsæt til at markedsføre økologien. Flere kæder har gennemført seriøse prisnedsættelser og store kampagner.

25ÅR FORSKELLEN KAN MÆRKES

Sådan vil regeringen styrke afsætningen i Danmark:

Afsætningsfremme

- Regeringen afsætter 25 mio. kr. i perioden 2015-2018 til afsætningsfremme på hjemmemarkedet.
- Regeringen arbejder for en forenkling af EU-økologiforordningens kontrolkrav, så bl.a. bager- og slagterafdelinger i supermarkeder får lettere ved at anvende økologiske råvarer.

2.2 Økologisk omstilling af køkkener og offentlige indkøb

Flere og flere offentlige køkkener omlægger til økologi med tilskud fra staten. Det giver sundere måltidssammensætning og mindre madspild. Derfor afsætter regeringen yderligere 58 mio. kr. til omstilling af de offentlige køkkener frem mod 2018.

Økologisk omstilling af offentlige køkkener giver ikke kun mere økologisk efterspørgsel. Det har positive synergieffekter som reduceret madspild og sundere måltidssammensætning.

Siden 2012 har regeringen arbejdet målrettet for økologisk omstilling af de offentlige køkkener og støttet indsatsen markant.

Det har medført, at mange køkkener i kommuner, regioner og staten nu er økologiske. Der er etableret et solidt samarbejde med centrale aktører i erhverv, kommuner og brancheorganisationer, som understøtter indsatsen og medvirker til at sikre fremdriften.

Det skal fortsat være attraktivt at omlægge til økologi i offentlige køkkener på fx hospitaler, plejehjem og i børneinstitutioner.

Derfor afsætter regeringen 58 mio. kr. frem mod 2018 til vejledning og rådgivning til offentlige køkkener, der vil være økologiske.

En stor succes

Omstilling af offentlige køkkener har særligt været en succes i kommunerne. Indtil videre deltager 31 kommuner i projekter støttet af regeringens køkkenindsats, og siden tilskuddet til omstilling blev indført, er der kommet 800 flere økologicertificerede køkkener. Københavns Kommune arbejder fx mod 90 pct. økologi i 2015.

Samtidig med køkkenomstillingen har en målrettet indsats gjort det statskontrollerede økologiske spisemærke populært som aldrig før. Da der blev sat politisk fokus på den økologiske omstilling af de offentlige køkkener i 2012 var der 138 spisemærker. I begyndelsen af 2015 uddeles spisemærke nr. 1000.

Sådan vil regeringen fremme den økologiske køkkenomstilling:

Køkkenprojekter

- Regeringen afsætter 58 mio. kr. i perioden 2015-2018 til økologisk omstilling af offentlige køkkener.
- Regeringen rådgiver offentlige institutioner, der vil omlægge deres køkkener til økologi.

Fødevareindkøb

- Regeringen afsætter 12 mio. kr. i perioden 2015-2016 til rådgivning og viden til indkøbere, udbuds- og køkkenansvarlige.
- Regeringen fortsætter via indsatsen Kloge Fødevareindkøb dialogen med Statens og Kommunernes Indkøbs Service (SKI) for at sikre flere økologiske fødevareindkøb.
- Regeringen vil gå i dialog med Partnerskab for offentlige grønne indkøb om fastsættelse af nye mål for indkøb af økologiske fødevarer i partnerskabets kommuner og regioner.

Økologiske spisemærker

- Regeringen øger samarbejdet med erhvervet og andre parter for at udbrede det økologiske spisemærke.

3.0 Sammen om mere økologi

3.1 Økologi på tværs af ministerierne

Danmarks økologiindsats er spredt ud på mange offentlige aktører. Nu styrker regeringen indsatsen ved at samle kræfterne om økologien.

Danmarks økologipolitik er forankret i Fødevareministeriet, men økologien spiller i høj grad sammen med andre politikområder såsom miljø-, klima-, undervisnings- og sundhedsområdet.

Både erhvervet og interessenter efterspørger en tværministeriel økologiindsats, der samler trådene.

Derfor styrker regeringen nu økologisamarbejdet på tværs af ministerier, kommuner og regioner.

Statslige arealer og kantiner
Staten råder over meget landbrugsjord og bespiser mange mennesker hver dag. Ca. 32 pct. af statens arealer drives økologisk, hvilket regeringen gerne vil gøre bedre. Med en samlet indsats vil flere arealer og kantiner kunne blive omlagt til økologi. På arealsiden kan det fx ske ved at arbejde for, at flere økologer forpagter arealerne. På bespisningssiden arbejder flere statslige myndigheder allerede med ambitiøse målsætninger, og flere igangsætter større projekter i fremtiden.

Økologi på statslige arealer

Miljøministeriet arbejder med at få omlagt flere af deres arealer til økologi. Det sker bl.a. ved at lave opsøgende arbejde for at få økologer til at forpagte arealerne. Derudover arbejdes for at indgå længere kontraktperioder med de private landmænd.

Også Forsvarsministeriets arealer har en stærk økologiprofil. Siden 2012 har ministeriet haft som mål, at landbrugsarealerne omlægges til natur eller økologisk drift. Pt. drives ca. 20 pct. af landbrugsarealerne økologisk certificeret, mens ca. 60 pct. drives uden brug af pesticider og gødning.

Økologisk og sundt forsvar

Hvert år serverer Forsvarets kantiner 1,1 mio. kg. mad, bruger for 21 mio. kr. kaffe og uddeler 5 mio. stykker frugt. Forsvarsministeriet har i dag 40 pct. økologi i Vestdanmark og ønsker at komme så tæt på en 100 pct. økologimålsætning i Forsvarets kantiner som muligt.

Derfor vil Forsvarsministeriet iværksætte et pilotprojekt i samarbejde med de nuværende kantineleverandører, forskningsinstitutioner, økologer og kokke.
Erfaringerne fra projektet skal inddrages i udformningen af udbudsmaterialet, når Forsvarets kantineudbud i Østdanmark og Vestdanmark skal fornys i 2017/2018.

Fremtidig miljøregulering
Regeringen arbejder med Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger om en ny, målrettet og differentieret miljøregulering af landbruget baseret på principper om omkostningseffektivitet og målrettet opfyldelse af miljø- og naturmål frem for generelle restriktioner. Målet er at omlægge den danske regulering baseret på disse principper, herunder en adskillelse af reguleringen af staldanlæg og markareal, en målrettet og sårbarhedsdifferentieret arealregulering og en emissionsbaseret regulering af husdyrproduktionen.

I det omfang den økologiske produktionsform gennem fx afgrødevalg og anvendelse af virkemidler på arealerne giver et særligt bidrag til miljø, vil regeringen inddrage det i det videre arbejde med målrettet regulering.

Mere økologi i landbrugsuddannelsen
For at realisere den grønne omstilling skal fremtidens landmænd være klædt på til at arbejde med økologi som en del af deres grundlæggende faglige kompetencer.

For at fremme økologisk produktion inden for landbruget vil regeringen tage initiativ til en dialog med det faglige udvalg om landbrugsuddannelsens indhold og potentialerne for yderligere at prioritere og indtænke økologi i uddannelsen.

Private fonde og økologi
Private fonde uddeler hvert år mange millioner til formål, der bl.a. fremmer miljø og bæredygtighed. Her kan økologiens positive samfundseffekter bidrage. Regeringen ser gode perspektiver i, at private almennyttige fonde engagerer sig i økologien. Fødevareministeriet kan bidrage med viden og erfaringer, som kan anvendes i fondenes arbejde med økologi.

Sådan vil regeringen fremme økologien på tværs af ministerierne:

- Fødevareministeriet koordinerer et tværministerielt samarbejde, der bl.a. skal se på, hvordan økologien kan fremmes i forskellige sektorpolitikker.

Ministeriernes arealer og bespisning
- Regeringen styrker samarbejdet mellem myndigheder om omlægning af offentlige arealer og kantiner.
- Forsvarsministeriet iværksætter et pilotprojekt som et led i mere økologiske kantiner.
- Fødevareministeriet opgør årligt statens andel af økologiske arealer.
- Sundhedsministeriet går i dialog med Regionerne om mulighederne for at øge andelen af økologi i hospitalskantiner.

Mere økologi i landbrugsuddannelsen
- Regeringen går i dialog med landbrugsuddannelsens faglige udvalg om yderligere at prioritere økologi i uddannelsen.

Private fonde og økologi
- Fødevareministeriet stiller viden og erfaringer til rådighed for almennyttige fondes arbejde med økologi.

3.2 Økologi i kommunerne

Det skal være nemt og attraktivt for kommunerne at omlægge arealer, bespisning og undervisning til økologi. Derfor drøfter Fødevareministeriet kommunernes mulighed for at øge deres økologiindsats.

Økologipartnerskab og Ø-kommunemærke
Kommunerne spiller en stor rolle for den offentlige omlægning til økologi.

Derfor vil regeringen med kommunerne drøfte muligheden for, at ministerier og interesserede kommuner kan indgå et økologipartnerskab. Partnerskabet skal understøtte lokalpolitiske kræfter, erhverv, organisationer, landmænd, skoler og borgere i udbredelse af økologien.

På en workshop i 2015 skal det afdækkes, om det er muligt at opstille interesserede kommuners økologiudviklingsmål for det kommende år, og ved årets afslutning tildele et Ø-kommunemærke, hvis målene er nået.

På baggrund af erfaringerne fra workshoppen kan der fx udvikles et koncept, hvor deltagende kommuners økologiscore måles ud fra andelen af økologi på deres arealer, graden af økologi i deres bespisning, anvendelse af økologi i natur- og drikkevandsbeskyttelse, og om kommunerne har undervisningsstrategier med fokus på økologi.

Omlægning af kommunale arealer
Det kommunale Danmark ejer og forvalter meget landbrugsjord, men kun ca. 20 pct. af arealerne drives økologisk.

Derfor giver regeringen i 2015 mulighed for, at kommunerne på linje med andre, der driver landbrugsjord, kan få udført et omlægningstjek, der giver overblik over mulighederne ved omlægning til økologi.

Kommunerne løfter også vigtige opgaver med at beskytte drikkevand og naturarealer. Når arealer dyrkes økologisk, sikres det, at drikkevandet ikke belastes af sprøjtemidler. Derfor vil regeringen bistå kommunerne med information om, hvordan økologien kan indgå i kommunernes indsatsplaner for drikkevandsindvindinger.

Omlægning af Aalborg Kommunes arealer

I foråret 2014 sendte fødevareministeren et brev til alle landets borgmestre om at bakke op om regeringens målsætning på økologiområdet ved at omlægge kommunale arealer til økologisk drift. Kommunerne kunne hente hjælp i et tilbud om omlægningstjek, der giver et overblik over driftsmæssige og økonomiske konsekvenser af at omlægge arealer til økologisk drift. Aalborg Kommune har benyttet sig af tilbuddet og har efterfølgende, som den første jyske kommune besluttet at omlægge alle deres 900 ha landbrugsjord til økologisk drift.

Økologi på skoleskemaet
Viden om bæredygtighed begynder i skolerne og på uddannelserne, og økologi er et klart opmærksomhedspunkt i uddannelser på flere niveauer.

Med folkeskolereformen har regeringen lanceret det nye fag madkundskab. Her er der fokus på fødevarebevidsthed og at lære eleverne om bæredygtighed og miljø, herunder om fødevarernes vej fra jord til bord og til jord igen. De miljømæssige konsekvenser, bæredygtighed og miljø spiller også en central rolle i Undervisningsministeriets projekt om 'Skolehaver', hvor eleverne selv dyrker grøntsager.

Folkeskolereformen har styrket fokus på økologi og økologisk landbrug og produktion i naturfagene. Her spiller det tværgående tema innovation og entreprenørskab godt sammen med økologi. Eleverne lærer fx at sammenligne konventionelle og økologiske produktionsformer, samt at det ikke blot handler om økologisk dyrkning af jorden, men også om produktudvikling og forarbejdning.

Også på de erhvervsrettede uddannelser er der opmærksomhed på økologi. De fleste erhvervsuddannelser i jordbrug og fødevarer har uddannelsesmål og fag med fokus på økologi. Inden for arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) er der i dag 24 kurser, hvor deltagerne opnår kompetencer, hvor økologi indgår.

Økologisk skolefrugt
For at fremme økologien fortsætter regeringen det højere tilskud til uddeling af økologisk frugt og grønt, og økologi er fortsat et prioriteringskriterium, når der uddeles tilskud. Regeringen vil desuden undersøge muligheden for at få flere skoler, der modtager tilskud til økologisk frugt og grønt, til at lave understøttende aktiviteter målrettet økologi. Det kan fx være at tage på økologisk landbrugs- eller gartneribesøg for at lære eleverne om økologisk landbrug eller at holde temadage om økologi.

Sådan vil regeringen fremme økologi i kommunerne:

- Regeringen afholder en workshop med kommunerne om et økologipartnerskab.
- Fødevareministeriet fremlægger årligt elektronisk kortmateriale over alle økologiske marker.
- Fødevareministeriet får Aarhus Universitet til at kortlægge økologiens udstrækning og potentiale i forbindelse med beskyttelse af drikkevand.
- Regeringen fortsætter den højere tilskudssats til uddelingen af økologisk skolefrugt og -grønt.
- Regeringen ser på muligheden for at få flere aktiviteter målrettet økologi på skoler, der modtager tilskud til økologisk frugt og grønt.
- Regeringen vil fremme, at flere skoler arbejder med økologi ved at formidle undervisnings- og inspirationsmaterialer om bl.a. økologi og bæredygtighed.

Regeringen opfordrer til:

- At kommunerne fortsætter indsatsen for mere økologi på de kommunale arealer, i de offentlige køkkener samt i undervisningen.
- At skolerne indtænker økologien i undervisningen, fx ved økologisk dyrkning af skolehaver, besøg på økologiske landbrug, ved at sætte fokus på økologi i skolekøkkenet eller ved undersøgelse og sammenligning af konventionelle og økologiske produktionsformer.

3.3 Udbredelse af økologien i EU

Danske økologiske producenter skal have gode og fair betingelser. Derfor vil regeringen på EU-niveau arbejde for at opretholde gode produktionsvilkår og styrke udvikling og harmoniseringen af EU's økologiregler.

Hvis økologien skal udbredes både i Danmark og resten af verden, skal gode produktionsvilkår gå hånd i hånd med øget efterspørgsel. Det må kort sagt ikke blive mere bøvlet at være økologisk landmand. Samtidig skal vilkårene være så ens som muligt på tværs af EU, så konkurrencen bliver fair.

Helt grundlæggende er EU's landbrugspolitik bestemmende for mulighederne for at udbrede økologi, og EU's landbrugspolitik bør indrettes, så det kan betale sig at drive landbruget økologisk.

Regeringen har løbende arbejdet for at opnå en større grad af harmonisering på økologiområdet i EU. For eksempel arbejder regeringen for, at EU's kontrolkrav præciseres. Ligeledes er det helt centralt at værne om økologiens troværdighed, og derfor arbejder regeringen for, at det er muligt for medlemslandene at fastholde en årlig kontrol.

Men økologien skal også udvikles, og EU skal nå videre på natur-, klima-, emballage- og dyrevelfærdsområdet.

Større kendskab til EU's økologo

Mens det røde Ø-mærke er kendt af 97 pct. af alle danskere, kender kun 44 pct. EU's fælles økologilogo – det grønne blad. Danmark importerer mange økologiprodukter fra EU-lande, og derfor er det vigtigt, at forbrugerne kender EU's øko-mærke. Danmarks eksportmuligheder vil også have fordel af, at EU's økologimærke er kendt på tredjelandsmarkeder, hvor vores danske økoprodukter sælges med det grønne blad på.

Derfor vil regeringen arbejde for, at EU-Kommissionen øger kendskabet til det grønne EU-logo.

Sådan vil regeringen arbejde for økologien i EU:

- Regeringen arbejder for, at det ikke bliver vanskeligere at have økologisk produktion, og for at fleksibiliteten bevares på centrale områder.
- Regeringen arbejder for at opnå en større grad af harmonisering i EU-reglerne.
- Regeringen arbejder for, at der indføres natur- og klimakrav i EU-reglerne.
- Regeringen arbejder for, at dyrevelfærden styrkes i EU-reglerne.
- Regeringen arbejder for, at der indføres krav til emballagen til økologiske fødevarer.
- Regeringen arbejder for en stærk kontrol med økologiske produkter og for enkle kontrolkrav for økologiske detailvirksomheder.
- Regeringen arbejder for, at Kommissionen iværksætter oplysningskampagner om det europæiske økologilogo både i og uden for EU.
- Regeringen arbejder for, at Kommissionen faciliterer øget markedsadgang til tredjelande for økologiske produkter, også når der forhandles frihandelsaftaler.

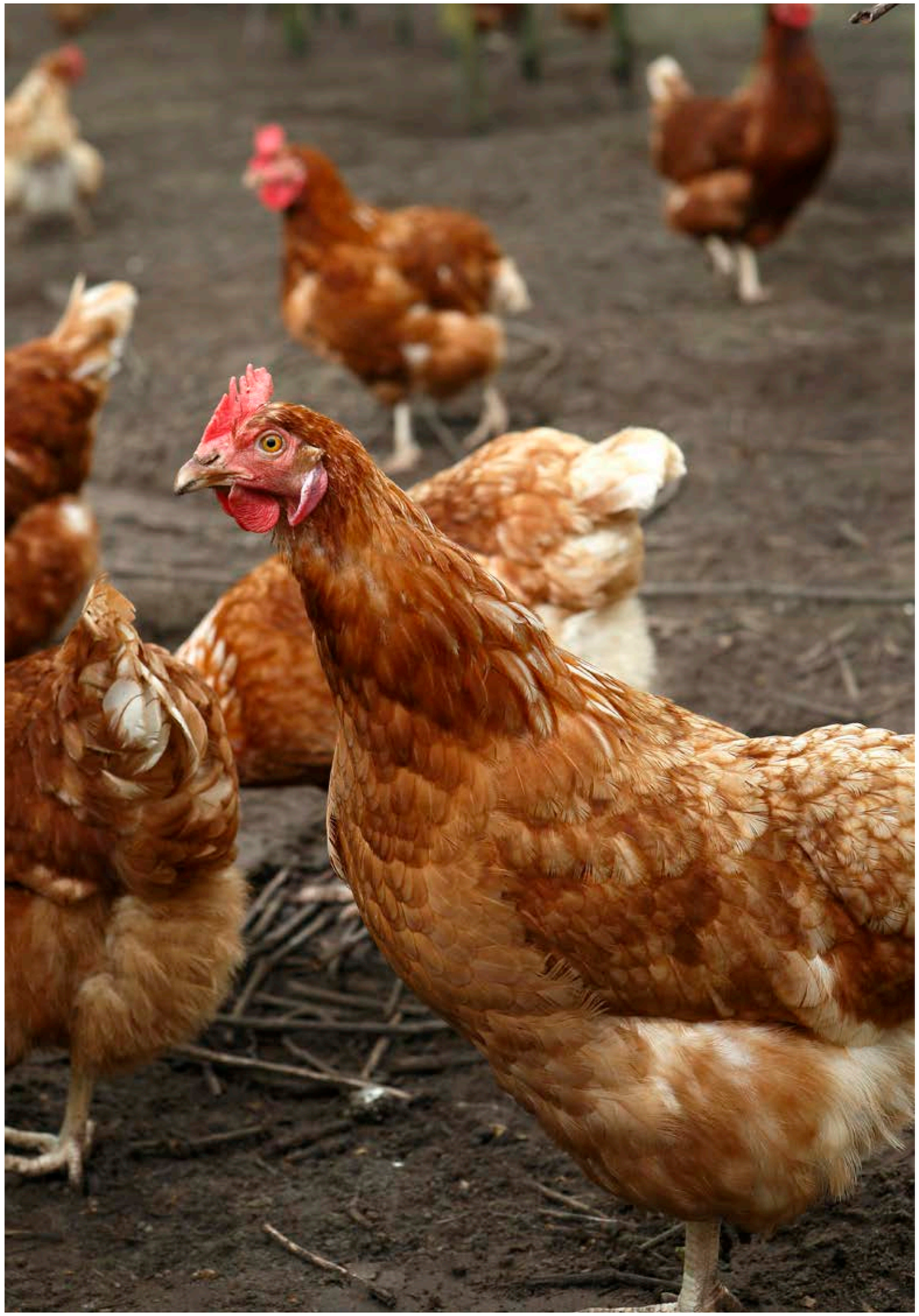

4.0 Udvikling af erhvervet

4.1 Investerings- og erhvervsstøtte

Ny teknologi og nye idéer er nødvendige, hvis økologien fortsat skal vokse. Derfor støtter regeringen økologierhvervet med midler til kompetenceudvikling og investering i nye teknologier.

Økologifremme
Ved at øge de økologiske virksomheders vidensniveau og kompetencer kan de økologiske producenters konkurrenceevne blive forbedret.

Derfor afsætter regeringen i 2015 12 mio. kr. til en kompetenceudviklingsindsats, der gennem kurser, seminarer og workshops skal give ny viden hos eksisterende økologiske landmænd og virksomheder.

Investeringsstøtte
For at udvikle økologien og gøre den økologiske produktion mere attraktiv skal der være god mulighed for, at økologiske landmænd kan investere i ny teknologi. Derfor fortsætter regeringen den succesfulde økologiske investeringsstøtteordning, som giver økologiske landmænd mulighed for at investere i teknologi, der giver bedre dyrevelfærd, øget udbytte og generel produktivitet.

Med henblik på at fremme omlægningen og de danske forbrugeres mulighed for at købe danske økologiske æg vil en del af investeringsstøttepuljen i 2015 blive øremærket til fjerkræsektoren, hvor der er potentiale for en større økologisk produktion.

Sådan vil regeringen støtte økologiske producenter:

Økologifremmeordningen
- Regeringen afsætter 12 mio. kr. i 2015 til generelle uddannelses- og kompetenceudviklingsaktiviteter.

Økologisk investeringsstøtte
- Regeringen afsætter i alt 40 mio. kr. i 2015 til investeringer målrettet økologisk landbrugsproduktion.

4.2 Økologisk Fødevarerådgivning og lokal grøn afsætning

For at fremme afsætningen af økologiske fødevarer skal fødevareproducenter være dygtige produktudviklere og kompetente forretningsmænd. Derfor afsætter regeringen midler til at videreføre Økologisk Fødevarerådgivning. Derudover støtter regeringen øget afsætning af lokale grønne fødevarer.

Økologisk Fødevarerådgivning
Økologisk Fødevarerådgivning tilbyder interesserede virksomheder vejledning og screening af afsætningsmuligheder. På den baggrund udarbejdes en vækstplan for virksomhedernes markedspotentiale. Økologisk Fødevarerådgivning har tidligere haft stor succes med at skabe mange nye økologiske produkter for få projektmidler.

Derfor har regeringen afsat 10 mio. kr. til at styrke den økologiske fødevarerådgivning frem mod 2016 gennem Vækstplan for Fødevarer.

Virksomheder, som vurderes at have et vækstpotentiale, vil kunne søge støtte fra Økologisk Fødevarerådgivning til indkøb af rådgivning med fokus på udvikling af produkter, styrket markedsføring og salg samt udvikling af nye afsætningskanaler.

Lokal grøn afsætning
Lokal afsætning af økologiske fødevarer har positive virkninger for miljø og dyrevelfærd og fungerer som en katalysator for vækst i lokalområder.

Regeringen har derfor afsat 8 mio. kr. til projekter, der støtter lokal grøn vækst. Puljen skal understøtte lokale ildsjæle, der arbejder for at fremme lokal afsætning af økologiske og bæredygtige fødevarer.

Tilskuddet giver flere mulighed for at bidrage til en lokal grøn vækst og dermed øge produktion, afsætning og viden om lokale, økologiske fødevarer. Det kan medvirke til udviklingen af nye bæredygtige fødevarer og forbedre den økologiske produktion og omsætning.

Der kan fx ydes tilskud til udvikling af forretningsmodeller, information om økologiske produktionsmetoder, koncept-udvikling af nye lokale produkter og partnerskabsdannelser mellem lokale producenter.

Sådan vil regeringen understøtte Økologisk Fødevarerådgivning og lokal grøn afsætning:

Økologisk Fødevarerådgivning

- Regeringen afsætter 10 mio. kr. i perioden 2015-2016 til Økologisk Fødevarerådgivning.

Lokal grøn afsætning

- Regeringen afsætter 8 mio. kr. i perioden 2015-2016 til projekter, der fremmer lokal afsætning og udvikling af fødevarer.

4.3 Forskning

Ny viden og teknologi er nødvendig for at opnå en fordobling af det økologiske areal i 2020. Derfor vil regeringen fortsætte forsknings-, udviklings- og demonstrationsindsatsen på økologiområdet.

I 2012 foretog Internationalt Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (ICROFS) en analyse af effekten af økologiforskningen i perioden 1996-2010, som påpegede, at sektorens vidensniveau skal styrkes markant, hvis målsætningen om en fordobling af det økologiske areal skal indfries i 2020.

Servicetjekket af regeringens økologiindsats i 2014 påpegede ligeledes, at forskning og udvikling er nødvendig for at øge den samlede produktion af økologiske produkter og råvarer. En af de store udfordringer for det økologiske markbrug er bl.a. udbytteniveauet.

Regeringen anvender derfor 30 mio. kr. i 2015 til styrkelse af økologiforskningen i regi af Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) og ICROFS. Pengene skal bl.a. gå til en ny ansøgningsrunde under Økologisk Forsknings-, Udviklings- og Demonstrationsprogram.

Derudover afsætter regeringen 25 mio. kroner ekstra af forskningsreserven for 2015 til styrket økologiforskning. Samtidig anvender regeringen Fødevareministeriets myndighedsaftaler med universiteterne til bl.a. at løse udfordringer i økologien.

Vidensyntese om samfundseffekter
Økologisk jordbrug giver en række gode samfundseffekter på natur, miljø, klima, sundhed og dyrevelfærd, men ikke alle effekter er lige godt belyst. Derfor finansierer regeringen en ny vidensyntese, som skal afdække eksisterende og manglende viden om økologiens samfundseffekter.

Eksempler på forskningsbaseret myndighedsbetjening i 2015

Aarhus Universitet vurderer, hvordan bi- og spildprodukter kan anvendes som næringsstoffer af økologer.

Aarhus Universitet kortlægger økologiens udstrækning og potentiale i forbindelse med drikkevandsindvinding.

Aarhus Universitet undersøger økologi i forhold til ny, målrettet arealregulering.

Sådan vil regeringen videreudvikle den økologiske sektor:

- Regeringen afsætter i 2015 25 mio. kr. under Danmarks Innovationsfond til forskning i økologi.
- Regeringen anvender 30 mio. kr. i 2015 til økologiforskningen i regi af Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram og Internationalt Forskningscenter for økologisk jordbrug.
- Regeringen anvender Fødevareministeriets myndighedsaftaler med universiteterne for bl.a. at løse udfordringer i økologien.
- Regeringen iværksætter en ny vidensyntese om økologiens samfundseffekter.

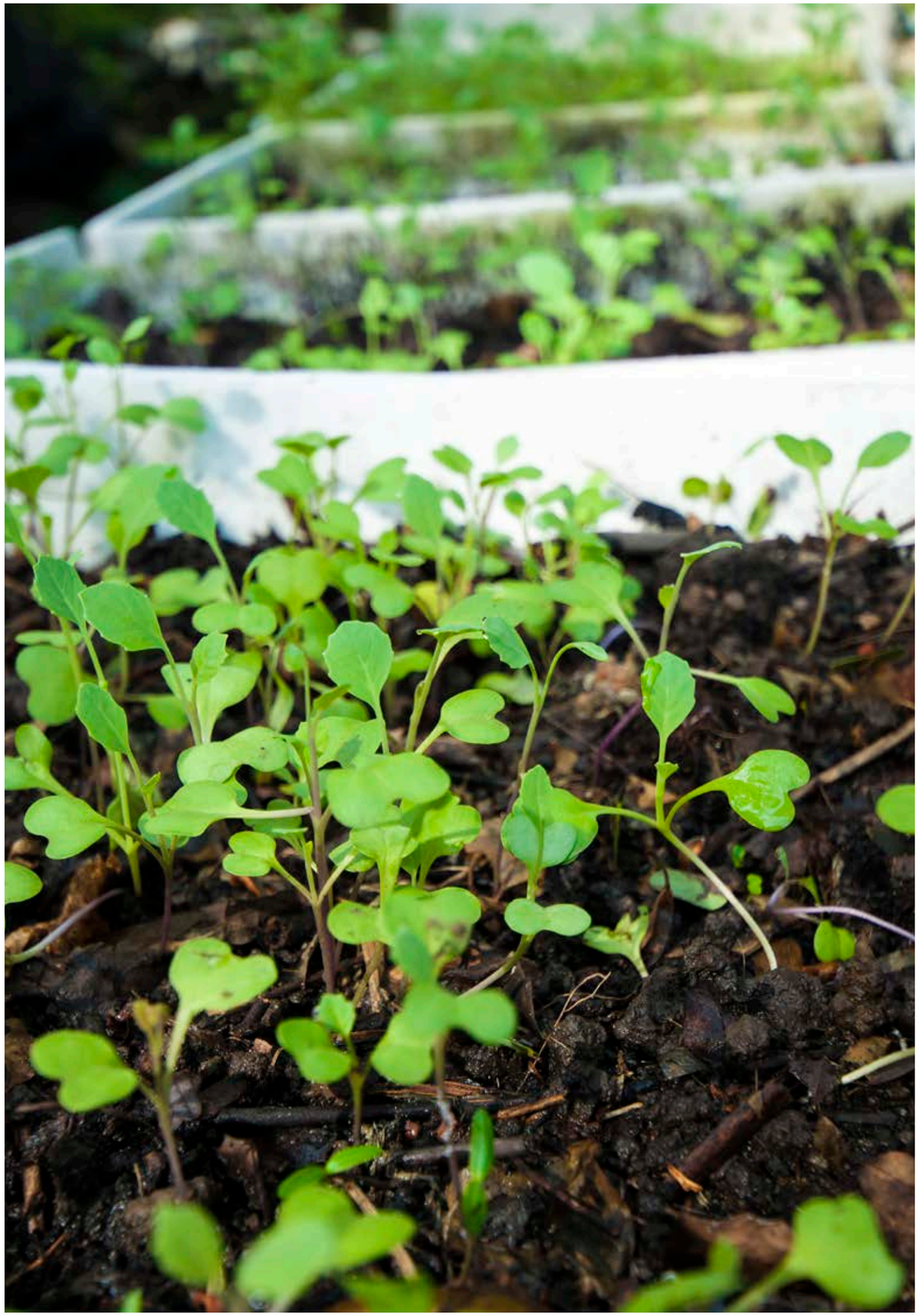

5.0 Flere og grønnere økologer

5.1 Økologiudvikling

Der skal fart på omlægningen af landbrugsjord til økologi, hvis målet om en fordobling af arealet skal nås i 2020. Derfor vil regeringen give tilskud til omlægnings-, fastholdelses- og bæredygtighedstjek, så flere landmænd bliver økologer, og flere økologer bliver bedre. Samtidig vil regeringen understøtte økologiens udviklingsmuligheder og den eksperimenterende økologi.

Omlægningstjek
Det kan være en stor mundfuld for en landmand at omlægge til økologi. Derfor giver regeringen mulighed for, at konventionelle landmænd – der overvejer muligheden – får et omlægningstjek af en omlægningskonsulent. Konsulenten gennemgår regler, tilskudsmuligheder, økonomiske forhold og afsætningsmuligheder ved en omlægning.

Omlægningstjekket klæder landmanden på til at vurdere, om bedriften egner sig til økologisk produktion, og hvordan fremtiden kunne se ud som økolog. Med et omlægningstjek får landmanden et kvalificeret grundlag at træffe beslutningen på.

Erfaringen fra de tidligere omlægningstjek viser, at indsatsen virker. I 2012 ydede regeringen tilskud til omlægningstjek, og 21 pct. af de landmænd, der modtog et tjek, besluttede sig for omlægning. Dette tal kan være endnu højere, da tallet kun dækker over såkaldte straksomlæggere, mens landmænd, der er blevet inspireret og omlægger senere, ikke indgår.

Fastholdelsestjek
Regeringen tilbyder nuværende økologer, der overvejer en tilbagelægning til konventionel drift, et fastholdelsestjek. Det skal medvirke til, at de nuværende økologer optimerer deres drift i stedet for at sløjfe økologien.

Bæredygtighedstjek
Økologisk produktion skal blive ved med at udvikle sig. Som noget nyt vil regeringen også give økologerne mulighed for et bæredygtighedstjek. Her kan økologerne få deres bedrift bæredygtighedsanalyseret, hvor bedriften anskues som en helhed indeholdende både miljømæssige, økonomiske og sociale aspekter. Bæredygtighedstjekket medvirker til, at den økologiske sektor fortsat udvikler og forbedrer sin produktion i en bæredygtig og helhedsorienteret retning.

Bæredygtighed

Et eksempel på et værktøj, der kan analysere en bedrifts bæredygtighed er den såkaldte RISE-model, som nu er udarbejdet i en dansk version. Her vurderes bedriften på en række parametre som energi og klima, arbejdsforhold og biodiversitet, så man får et overblik over den samlede bæredygtighedsstatus.

Eksperimenterende økologi
Nytænkning og eksperimenter er en del af økologiens dna og en nødvendighed, hvis økologien skal udvikles på længere sigt. Derfor afsætter regeringen midler til nye eksperimenterende produktionsformer. Det kan for eksempel være forsøg med reduceret klimapåvirkning, mere natur og bedre dyrevelfærd. Projektmidlerne kan søges af økologiske landmænd, foreninger m.v.

Sådan vil regeringen fremme økologiudviklingen:

Omlægning, fastholdelse, bæredygtighed og eksperimenterende økologi

- Regeringen afsætter 27 mio. kr. i perioden 2015-2018 til flere omlægnings-, fastholdelses- og bæredygtighedstjek samt tilskud til eksperimenterende økologiprojekter.
- Regeringen afsætter årligt 10 mio. kr. til at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevne for økologisk landbrug gennem Fonden for Økologisk Landbrug.
- Regeringen vil arbejde for at afsætte yderligere 5 mio. kr. årligt fra 2016 til særligt prioriterede økologiprojekter finansieret via landbrugets fonde.

5.2 Økologisk areal- og omlægnings-tilskud

Omlægning til økologi indebærer ofte højere produktionsomkostninger. Derfor vil regeringen fortsat yde tilskud til omlægning og opretholdelse af økologiske arealer med en ny, målrettet tilskudsordning.

Siden 2012 har regeringen arbejdet på at udvikle en målrettet model for tilskud til økologiske arealer. Modellen indgår i Landdistriktsprogrammet i form af ordningen Økologisk Arealtilskud.

Fremover målretter regeringen tilskuddet, så det kun går til økologiske arealer, og ikke som tidligere til pesticidfrie arealer generelt. Derved anvendes tilskudsmidlerne mere effektivt, og det skal give flere landmænd incitament til at omlægge til økologisk landbrug. Økologisk Arealtilskud er dermed en væsentlig sikring af økologien i Danmark.

Tilskud under den nye ordning Økologisk Arealtilskud ydes som 5-årige tilsagn. I modsætning til tidligere 5-årige tilsagn er det nu muligt at sælge eller bortforpagte arealer uden at modtagne tilskud skal betales tilbage.

Ekstra omlægningstillæg
Omlægning til økologi tager ofte flere år, og særligt de første år kan være dyre for landmanden. Omlægningsperioden er forbundet med meromkostninger ved økologisk drift uden tilsvarende mulighed for at sælge produkterne som økologiske. Perioden er også kendetegnet ved større grad af usikkerhed som følge af bl.a. de nye produktionsmetoder og nye samarbejdspartnere.

Derfor fortsætter regeringen et ekstra tillæg til landmænd i de første to år af omlægningsperioden.

Sådan vil regeringen fremme det økologiske areal via arealtilskud:

- Regeringen indfører en målrettet tilskudsmodel i form af ordningen Økologisk Arealtilskud med et basistilskud på 870 kr. pr. hektar om året.
- Regeringen viderefører et tillæg til Økologisk Arealtilskud for arealer under omlægning til økologi i de første 2 år på 1.200 kr. pr. hektar om året.

Generel tilskudsvejledning
- Regeringen styrker informationen om tilskud til økologi i 2015.

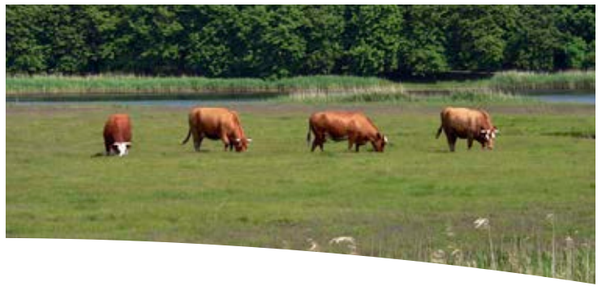

5.3 Alternative ejer- og driftsformer

For at styrke udviklingen, omlægningen og et kommende generationsskifte i det økologiske landbrug vil regeringen undersøge alternative ejer- og driftsformer, så det bliver muligt for flere at etablere sig og forblive økologiske landmænd.

Alternative ejerformer
Rundt omkring i landet er der en række økologiske bedrifter med alternative ejerformer. Der er oftest tale om delt ejerskab og samarbejde mellem flere parter – fx gennem andelsforeninger eller fonde.

For at fremme alternative ejerforhold blandt økologiske bedrifter vil regeringen samle erfaringerne fra eksisterende ejer- og driftsformer og kortlægge de eventuelle lovmæssige forhindringer. Samtidig vil regeringen øge kendskabet til alternative ejerformer blandt økologiske landmænd og finansieringsinstitutter. Det skal inspirere landmænd til at indtænke økologien, når de vil overtage en bedrift, eller når generationsskifte bliver aktuelt.

SamsØkologisk

Jordbrugsfonden SamsØkologisk har som formål at opkøbe økologisk jord og gårde på Samsø for at forpagte dem ud til nyuddannede landmænd. Det letter generationsskifte og gør det nemmere at etablere sig som landmand på Samsø.

Alternative driftsformer
Som resten af landbrugserhvervet kan økologiske bedrifter være økonomisk sårbare, når deres indtjening er baseret på et enkelt eller få produkter. Selv et lille dyk i prisen kan medføre røde tal på bundlinjen. En del af løsningen kan være nogle af de alternative driftsformer, som er begyndt at spire i erhvervet. En relativt ny landbrugsform her i landet er Social Farming eller Green Care, som er bynære multifunktionelle landbrug, typisk med en økologisk produktion rettet mod det lokale marked. Ud over landbrug fungerer bedriften fx som dagtilbud til jobsøgende, handicappede eller andre personer med specielle behov eller som børnehave. Den sociale funktion er med til at forbedre bedriftens økonomi.

Det skal være nemmere at etablere sådanne initiativer, der forener økologien med social og økonomisk bæredygtighed. Derfor vil regeringen se på, hvordan nye driftsformer i landbruget kan fremmes.

Eksempler på alternative ejer- og driftsformer

Sweat equity
Gradvist ejerskab, hvor unge landmænd gennem arbejde på bedrifter optjener ejerskab i stedet for en del af deres løn. Et andet eksempel er "sharemilking", hvor en landmand lejer stald, marker osv. i kortere eller længere perioder.

Social farming
Landbrugsproduktion kombineres med en social dimension. Det nystartede projekt "Det Samfundsnyttige Landbrug" skal beskrive frontløbermodeller med socialt engagement for innovative ejer-, finansierings- og organiseringsformer, som kan lette generationsskifte og understøtte samarbejde mellem landmænd, pengeinstitutter, kommuner etc.

Sådan vil regeringen arbejde med alternative ejer- og driftsformer:

- Regeringen nedsætter en arbejdsgruppe med deltagere fra myndighederne, erhvervet, pengeinstitutter, forskere og andre relevante aktører, som skal følge eksisterende projekter og identificere barrierer for etablering af nye ejer- og driftsformer.

6.0 Styrket økologisk produktion

6.1 Målrettet indsats for plante-, frugt- og bærproduktion

Den økologiske plante-, frugt- og bærproduktion er en presset, men vigtig del af den danske økologisektor. Derfor indfører regeringen to målrettede støttetillæg, som skal gøre det økonomisk attraktivt at omlægge og drive økologisk plante-, frugt- og bærproduktion.

Målrettet støtte til planteproduktion
En stor del af den økologiske planteproduktion er begrænset i adgangen til kvælstof. Planteavlerne kan ikke skaffe nok økologisk husdyrgødning og må ikke anvende kunstgødning. Regeringen vil derfor støtte den mest udfordrede økologiske planteproduktion med et tillæg for reduceret anvendelse af gødning.

Målrettet støtte til frugt- og bærproduktion
De danske forbrugere vil gerne have økologisk frugt- og bær, der er fri for rester af sprøjtemidler. Frugt og bær udgør dog fortsat kun en lille andel af det økologiske areal i Danmark på trods af efterspørgslen og må derfor importeres fra udlandet.

Økologisk frugt- og bærproduktion i Danmark indebærer særligt høje indkomsttab og meromkostninger, der ikke dækkes af det generelle arealtilskud.

Med et forhøjet tillæg til arealer med økologisk frugt og bær vil regeringen skabe et bedre økonomisk grundlag for en større produktion af dansk økologisk frugt og bær.

Flere alternative plantebeskyttelsesmidler
Økologisk frugt- og bærproduktion er meget sårbar over for vejr samt sygdoms- og insektangreb, hvoraf kun nogle få kan bekæmpes med de sprøjtemidler, der er godkendt til økologisk avl. Udbytterne er derfor generelt lavere og mere usikre sammenlignet med konventionel produktion.

Derfor vil regeringen styrke samarbejdet med interessenterne om adgang til flere alternative plantebeskyttelsesmidler. Dette sker bl.a. gennem en ordning, som yder tilskud til projekter, der fremmer godkendelsesansøgninger eller yder refusion for en del af ansøgningsgebyret for godkendelsesbehandling af alternative sprøjtemidler. Alle, der anvender sprøjtemidler godkendt til erhvervsmæssig anvendelse, skal som udgangspunkt have gyldigt sprøjtecertifikat, uanset om midlerne anvendes i konventionelt eller økologisk avl. Miljøministeriet vil gennemføre en forenkling af reglerne i forhold til den økologiske produktion.

Sådan vil regeringen støtte plante-, frugt- og bærproduktion:

- Regeringen indfører fra 2015 et tillæg på 500 kr. pr. hektar om året til økologiske arealer med reduceret kvælstofanvendelse.
- Regeringen indfører fra 2015 et tillæg på 4.000 kr. pr. hektar om året til økologiske arealer med frugt og bær.

Bedre bekæmpelse af skadegørere
- Regeringen har afsat 1,2 mio. kr. i 2015 til at fremme godkendelsesansøgninger eller yde refusion for en del af gebyret for godkendelse af alternative sprøjtemidler.
- Regeringen arbejder for, at flere naturlige stoffer optages på EU's økologiforordnings positivliste og dermed godkendes til at bekæmpe skadegørere på økologiske marker.
- Miljøministeriet gennemfører i 2015 en ændring i reglerne, som vil medføre, at visse sprøjtemidler, der kan anvendes i økologisk jordbrug, undtages fra kravet om sprøjtecertifikat.

6.2 Bedre adgang til næringsstoffer

En af økologiens grundsten er at bevare eller øge jordens frugtbarhed gennem recirkulering af organisk materiale og næringsstoffer. Økologiske landmænd har brug for flere naturlige affaldsprodukter som gødning. Derfor vil regeringen undersøge, hvordan økologer får bedre adgang til næringsstoffer.

Det er en udfordring for mange økologiske landmænd at skaffe tilstrækkelig økologisk husdyrgødning. Og andre kilder til næringsstoffer er ofte dyre eller vanskelige at få fat på.

For at fremme næringsstofforsyningen til det økologiske jordbrug og større ressourcegenanvendelse vil regeringen arbejde for, at der etableres opsamlingssystemer og forbedrede løsninger, så flere affaldsprodukter kan anvendes som gødning. Det kan være næringsstoffer, der på en bæredygtig måde tilbageføres fra husholdningerne, servicesektoren eller fødevareindustrien.

Der er imidlertid mange udfordringer og uafklarede forhold forbundet med recirkulering af næringsstoffer fra by til land. Regeringen vil arbejde for at fjerne barrierer og ønsker samtidig, at der findes lokale løsninger af hensyn til både omkostninger og de økologiske principper.

I regeringens ressourcestrategi – Danmark uden affald – lægges op til, at så meget som muligt af det kildesorterede organiske affald skal udnyttes i biogasanlæggene, herunder også i biogasanlæg til økologisk produktion. En af de væsentlige miljøfordele ved bioforgasning er, at bl.a. fosfor udnyttes, samt at det afgassede materiale kan udnyttes til jordforbedring og kulstofbinding.

Adgangen til husholdningsaffald og det organiske affald fra offentlige køkkener og servicevirksomheder kan ligeledes være med til at fremme etableringen af flere økologiske biogasanlæg.

Løsningerne skal derfor bl.a. udvikles gennem de sorterings- og genanvendelsesinitiativer for organisk husholdningsaffald, der allerede understøttes i kommunerne. Det skal ske i et samarbejde mellem erhverv og myndigheder.

Sådan vil regeringen forbedre recirkulering af næringsstoffer:

- Regeringen nedsætter en arbejdsgruppe, så myndigheder, erhverv og organisationer kan arbejde sammen om at øge økologers adgang til plantenæringsstoffer, herunder særligt fra kildesorteret husholdningsaffald og organisk affald fra servicesektoren.
- Regeringen får afdækket muligheden for tilbageførsel af næringsstoffer til økologien.
- Regeringen vil i forbindelse med ressourcestrategien se nærmere på, hvordan næringsstoffer, herunder fosfor, i det organiske affald kan udnyttes bedre i økologien.
- Regeringen vil arbejde for recirkulering af næringsstoffer udvundet fra bl.a. byernes spildevand, så de kan genanvendes i fx økologisk produktion.

6.3 Dansk proteinfoder

Importeret soja udgør en væsentlig del af proteinfoderet til svin, kvæg og fjerkræ. Mange økologer ønsker et alternativ til den importerede soja. Derfor styrker regeringen udviklingen af alternativ økologisk proteinfoder, der kan produceres i Danmark.

Regeringen vil arbejde for, at der findes nye, egnede sorter inden for proteinafgrøder, som kan dyrkes og benyttes i Danmark.

Afprøvningen af nye proteinsorter skal bl.a. ske via den øremærkede indsats omkring sortsudvikling- og -afprøvning, som hører under Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), hvor der siden 2012 er igangsat ni projekter.

Flere af projekterne undersøger fx hvordan hestebønner kan optimeres som proteinfoder. Hestebønner er interessante, da afgrøden kombinerer højt udbytte med højt proteinindhold. Foderværdien har vist sig velegnet til svin, særligt smågrise.

Gennem det fælles nordiske "Private-Public Partnership for Prebreeding" (PPP-initiativ) vil regeringen arbejde for at udvikle økologiske proteinsorter. Initiativet har etableret

et formaliseret samarbejde mellem nordiske private og offentlige planteforædlingsvirksomheder samt universiteter, der skal udvikle bedre plantemateriale til nordisk jordbrug.

Samtidig støtter regeringen metoder til forarbejdning af muslinger og tang til foderprotein under GUDP. Havbrugsproduktionen af fisk forventes at stige i de kommende år, og i produktionen bruges muslinger og tang til at fjerne næringssalte. Derfor er der et stigende udbud af muslinger og tang, som der er potentiale i at udnytte til proteinfoder.

Sådan vil regeringen fremme udviklingen af økologisk proteinfoder:

- Regeringen sikrer fortsat dansk deltagelse i PPP-projektet i perioden 2015-17.
- Regeringen afsætter i 2015 5 mio. kr. til økologisk sortsudvikling og sortafprøvning under Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram.

6.4 Udvikling af økologisk svineproduktion

Den økologiske svineproduktion udgør kun en lille del af den danske svineproduktion, og salget af økologisk svinekød er lavt. I øjeblikket kan der afsættes mere økologisk kød, end der produceres. Derfor vil regeringen styrke økologisk svineproduktion.

Økologisk svineproduktion opfylder grisenes naturlige behov for at være udenfor og have plads og rodemateriale. Samtidig får grisene et tørt, velstrøet leje, grovfoder og GMO-frit foder.

Det er godt for grisen, men også dyrere for landmanden end konventionel produktion. Det afspejler sig i højere priser i supermarkedet. Hvis vi for alvor skal øge efterspørgslen, skal prisen i supermarkedet ned. Det kræver, at den økologiske produktion bliver mere effektiv.

For at styrke fortsat udvikling af sektoren er det derfor helt centralt at understøtte en faglig indsats, som kan bidrage til, at den økologiske produktion bliver mere effektiv.

Derfor afsætter regeringen 4 mio. kr. til et nyt initiativ, som skal udvikle og effektivisere den økologiske svineproduktion. Som det første igangsætter regeringen et udvalgsarbejde, der skal sætte særligt fokus på avl, produktionssystemer og afsætning.

På avlsområdet er udfordringen særligt at avle på mindre kuldstørrelser, mere robuste smågrise og bedre moderegenskaber.

Udvikling af nye eller forbedrede staldsystemer er et andet fokusområde. Her er der behov for at udvikle mere attraktive løbegårde samt systemer til at håndtere hangrise og nedsætte ammoniakfordampningen.
Endelig er der brug for et målrettet arbejde med produktudvikling og afsætningsfremme af økologisk svinekød. Produktudviklingsindsatsen skal fremme produktvariation og innovativ emballering.

Grise på græs
For at holde grisene længere på markerne uden negative miljøeffekter er det nødvendigt at udvikle nye opdrætssystemer.

Det indebærer blandt andet, at foderet til de økologiske grise skal optimeres, så grisene kan udvikle sig optimalt på mere lokalt produceret foder samtidig med, at foderspild og miljøpåvirkning reduceres. Producenterne vil derved kunne opnå en bedre økonomi.

Sådan vil regeringen fremme udvikling af den økologiske svineproduktion:

- Regeringen afsætter i 2015 4 mio. kr. til udvikling af økologisk svineproduktion.
- Regeringen igangsætter i 2015 et udvalgsarbejde, som bl.a. skal fremme avl, produktionssystemer og afsætning.
- Miljøministeriet vil understøtte en smidig godkendelse af særlige staldsystemer for økologer til reduktion af ammoniakfordampningen og af opdrætssystemer til reduktion af næringsstofudvaskning fra folde.

7.0 Øvrige indsatser, der understøtter økologien

Naturindsats
Regeringen understøtter økologers mulighed for ekstensive driftsformer – herunder naturpleje – i det almindelige landbrugsland. Fra 2015 kan økologer søge tillæg til økologisk arealtilskud for reduceret anvendelse af gødning. Økologer kan via økologisk investeringsstøtte også få tilskud til følgeomkostninger, der ofte er nødvendige for naturpleje, fx læskure, drivveje, indhegning etc.

På de mest værdifulde naturarealer fokuserer regeringen naturplejeindsatsen yderligere med ordningen ekstensiv pleje af græs- og naturarealer. Ordningen er ikke forbeholdt økologer, men på grund af driftsformen scorer økologerne et ekstra point på HNV-skalaen, der bruges som prioriteringskriterium for tilsagn. Endelig undersøges det, om lånekvægsordningen kan udbygges med økologisk kvæg.

Økologisk akvakultur
Den globale efterspørgsel efter fisk overstiger, hvad der kan fanges bæredygtigt i havene. En af løsningerne er øget produktion af bæredygtige, økologiske fisk og skaldyr i akvakultur.

Økologiske akvakulturprodukter har stærke potentialer for vækst, og regeringens nye "Strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i Danmark 2014-2020" har som mål, at en væsentlig andel af produktionen af fisk og skaldyr er økologisk i 2020. Derfor støtter regeringen forskning og udvikling af produktionsmetoder, teknologier og foder til bl.a. økologisk akvakultur, samt investeringer i økologisk akvakulturproduktion. Desuden samarbejdes med interessenterne for at styrke og udvikle sektorens eksportmuligheder for økologiske fisk, skaldyr og tang.

Frølovgivning og sortsafprøvning målrettet økologi
Den kommercielle planteforædling er i vid udstrækning orienteret mod det konventionelle jordbrug. For at muliggøre at der også vil være egnet plantemateriale tilgængeligt for det økologiske jordbrug, er der behov for forbedrede betingelser for udvikling, afprøvning og handel med sortsmateriale målrettet økologisk drift. Regeringen vil evaluere og forbedre reglerne for afprøvning og handel med nye sorter målrettet økologisk drift for at skabe fornuftige rammevilkår på området.

Regeringen tilslutter sig derfor også EU's forsøgsordning for produktion og handel med populationer, så det bliver muligt at producere og handle med heterogent materiale af korn og majs.

Ligeledes er der behov for enklere og mindre omkostningstunge regler for godkendelse og handel med historiske sorter og sorter til nichebrug og andre alternative anvendelsesmuligheder, som fx Ny Nordisk Mad. Regeringen vil evaluere og forbedre de eksisterende regler for at skabe bedre rammebetingelser på området.

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

ISBN: 978-87-7120-628-9 · Design: Clienti · Januar 2015
Foto: Colourbox, Shutterstock, Istockphoto, Karin Møller-Olsen

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Slotsholmsgade 12
1216 København K
Tlf. 33 92 33 01
fvm@fvm.dk
www.fvm.dk